

PROSTAT KANSERİ TANII, TARAMA VE EVRELENDİRME

Fatih OĞUZ¹

PROSTAT KANSERİNDE TARAMA

Dünya genelinde yaşam ve sağlık standartlarının artmasıyla beraber yaşam süresi uzamaktadır ve artan yaş ile birlikte prostat kanseri görülme sıklığı artmaktadır.

En sık ölüm sebeplerinden olan kardiyak hastalıklardan sonra malign hastalıklar önemli bir yer tutmaktadır. Maligniteye bağlı ölümleri engellemek için korunma dediğimiz bilinen kansere sebep olabileceği düşünülen sebeplerden uzak durmak, hastanın semptomsuz erken evrede saptanarak hastalığın tedavisinin sağlanması veya kanser gelişimini engelleyen ilaçların kullanımı olarak tanımlanabilir.

Prostat kanseri için tarama, asemptomatik risk altındaki erkeklerin sistematik muayenesi olarak tanımlanır. Amaç prostat kanserine bağlı mortaliteyi azaltmak ve yaşam kalitesini sürdürülebilir olarak devam ettirebilmektir.

Protat spesifik antijen (PSA) prosta kanseri taramasında kullanılan en yaygın belirteç olarak günümüzde kullanılmaktadır. 1980 yılından önce PSA testi kullanılmadan önce hastalar sadece şüpheli digital rektal muayene bulguları üzerinden kanser taraması yapılıyordu fakat rektal muayene bulgusu olmayan hastalar gözden kaçıyor ve erken evre prostat kanseri veya tedavi edilebilir prostat kanseri hastalar gözden kaçıyordu.

Catalon ve arkadaşları 1991 de PSA testinin digital rektal muayene bulgusu olmayan hastalarda da prostat kanserini göstermesi üzerine birinci basamak tarama testi olarak kullanılabileceğini gösterdi. Daha sonra bu testin kullanımıyla beraber prostat kanser insidansında ani bir artış oldu.

¹ Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Üroloji AD., drfoguz@gmail.com,
ORCID iD : 0000-0001-7292-0306

KAYNAKLAR

- Campbell-Walsh-Wein Urology, Twelfth Edition, Editor-In-Chief Alan W. Partin, editors; Roger R. Dmochowski, Louis R. Kavoussi, Craig A. Peters. Epidemiology, Etiology, and Prevention of Prostate Cancer, Andrew J. Stephenson, Robert Abouassaly, Eric A. Klein, pages 15707-15716.
- Hamilton AS, Stanford JL, Gilliland FD, Albertsen PC, Stephenson RA, Hoffman RM et al. Health outcomes after external-beam radiation therapy for clinically localized prostate cancer: results from the Prostate Cancer Outcomes Study. *J Clin Oncol*. 2001 May 1;19(9):2517-26.
- N. Mottet (Chair), P. Cornford (Vice-chair), R.C.N. van den Bergh, E. Briers, Expert Patient Advocate (European Prostate Cancer Coalition/Europa UOMO), M. De Santis, S. Gillessen, J. Grummet, A.M. Henry, T.H. van der Kwast, T.B. Lam, M.D. Mason, S. O'Hanlon, D.E. Oprea-Lager, G. Ploussard, H.G. van der Poel, O. Rouvière, I.G. Schoots. D. Tilki, T. Wiegel Guidelines Associates: T. Van den Broeck, M. Cumberbatch, A. Farolfi, N. Fossati, G. Gandaglia, N. Grivas, M. Lardas, M. Liew, E. Linares Espinós, L. Moris, P.-P.M. Willemse EAU - EANM - ESTRO - ESUR - ISUP - SIOG Guidelines on Prostate Cancer, European Association of Urology 2022.
- Culp, M.B., et al. Recent Global Patterns in Prostate Cancer Incidence and Mortality Rates. *Eur Urol*, 2020. 77: 38.
- Giesel FL, Sterzing F, Schlemmer HP, et al: Intra-individual comparison of (68)Ga SMA-11-PET/CT and multi-parametric MR for imaging of primary prostate cancer. *Eur J Nucl Med Mol Imaging* 2016
- Hollemans, E., et al. Prostate Carcinoma Grade and Length But Not Cribriform Architecture at Positive Surgical Margins Are Predictive for Biochemical Recurrence After Radical Prostatectomy. *Am J Surg Pathol*, 2020. 44: 191
- Hovels, A.M., et al. The diagnostic accuracy of CT and MRI in the staging of pelvic lymph nodes in patients with prostate cancer: a meta-analysis. *Clin Radiol*, 2008. 63: 387.
- Perera, M., et al. Gallium-68 Prostate-specific Membrane Antigen Positron Emission Tomography in Advanced Prostate Cancer-Updated Diagnostic Utility, Sensitivity, Specificity, and Distribution of Prostate-specific Membrane Antigen-avid Lesions: A Systematic Review and Meta-analysis. *Eur Urol*, 2020. 77: 403.
- Wu, Hui, et al. Diagnostic performance of 68Gallium labelled prostate-specific membrane antigen positron emission tomography/computed tomography and magnetic resonance imaging for staging the prostate cancer with intermediate or high risk prior to radical prostatectomy: a systematic review and meta-analysis. *The World Journal of Men's Health* 38.2 (2020): 208.
- Partin AW, Yoo J, Carter HB, Pearson JD, Chan DW, Epstein JI, et al. The use of prostate specific antigen, clinical stage and Gleason score to predict pathological stage in men with localized prostate cancer. *J Urol* 1993;150:110-4
- Makarov DV, Trock BJ, Humphreys EB, Mangold LA, Walsh PC, Epstein JI, et al. Updated nomogram to predict pathologic stage of prostate cancer given prostate-specific antigen level, clinical stage, and biopsy Gleason score (Partin tables) based on cases from 2000 to 2005. *Urology* 2007;69:1095-101.
- D'Amico AV, Whittington R, Malkowicz SB, Schultz D, Schnall M, Tomaszewski JE, et al. A multivariate analysis of clinical and pathological factors that predict for prostate specific antigen failure after radical prostatectomy for prostate cancer. *J Urol* 1995;154:131-8.
- Editörler: Yaman O, Kadioğlu A, Taşçı A.I., Güncel Üroloji 2. Baskı, Bölüm 47: Horuz R. Soytaş M. Prostat Kanseri: Epidemiyoloji ve Tarama; S: 601-9, Nobel Tıp Kitapevleri, Haziran 2018
- Editörler: Kadioğlu A., Taşçı A.I., İmamoğlu A., Demirel H.C., Sandıkçı F., Smith ve Tanagho Genel Üroloji 19. Baskı Türkçe Çevirisi Bölüm 21: Tuğcu V., Erturhan S. "Prostat Kanseri" S: 351-377, Güneş Tıp Kitabevleri, 2020
- Editörler: Başar H., Bedir S. Prostat Kanseri Güncel Tanı ve Tedavi, Bölüm 2: Özden C, Demirçakan H, Ardiçoğlu A. Prostat Kanseri Tarama: Avantajları, Dezavantajları S: 29-44, Sağlık Bilim-

leri Üniversitesi Gülhane Basımevi / Ankara ISBN NO: 978-605-72950-8-8. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları, 2023

Editörler: Başar H., Bedir S. Prostat Kanseri Güncel Tanı ve Tedavi, Bölüm 5: Güven E O., Beyatlı M, Hamidi N. Prostat Kanseri Evreleme, Prognostik Faktörler ve Nomogramlar. S: 71-86, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Basımevi / Ankara ISBN NO: 978-605-72950-8-8. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları, 2023

Editörler: Başar H., Bedir S. Prostat Kanseri Güncel Tanı ve Tedavi, Bölüm 6: Haberal H B., Şenocak Ç., Bozkurt Ö F. Prostat Kanseri Tümör Belirteçleri. S: 87-98, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Basımevi / Ankara ISBN NO: 978-605-72950-8-8. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları, 2023